నల్లజర్లరోడ్డు

నల్లజర్ల అడవి మీద చంద్రుడు భయంకరంగా ఉదయించాడు. అవధానిగారు యిలాగ అనేటప్పటికి మేమందరం పక్కున నవ్వాం. కొవ్వొత్తి దీపపు వెలుతుర్లో ఆయన గడ్డంలోని తెల్ల వెంట్రుకలు వెండి దారాల్లా మెరిశాయి.

"చంద్రుడూ వెన్నెలా ఎప్పుడూ మనోల్లాసంగా హాయిగా ఉంటాయని మీ అభిప్రాయం. కాని ఒక్కొక్క పరిస్థితిలో ఎంత భయ పెడతాయో మీకు తెలియదు" అన్నారు మళ్ళీ.

"చెప్పండి. మీరేదో కథ చెబుతారని తెలుస్తూనే వుంది. విన టానికి సిద్ధంగా ఉన్నాం" అన్నాను నేను.

"ఈ రాత్రికింక లైట్లురావు. ఎక్కడో తీగ తెగిపోయి వుంటుంది." అన్నాడు నారాయణ.

"తోట అంతా చీకటైపోయింది" అన్నాడు నెర్వస్‌గా ఆచారి. అస్థిమితంగా చేతివేళ్ళతో బల్లమీద ఆదితాళం వేస్తున్నాడు. "ఇంకా కొవ్వొత్తులున్నాయాండీ ?" అని అడిగాడు.

అవధానిగారు తల వూపారు – ఉన్నాయన్నట్టు.

"ఈ తోటా, తోటలో మీ బంగళా, మీరు చేసిన విందూ–ఓహ్ ! మరచిపోలేం" అన్నాడు నారాయణ.

"వూరికి యింతదూరంగా యీ తోట వుండడమే అంత బాగా లేదు" అన్నాడాచారి.

"చెప్పండి కథ" అన్నాను నేను.

"కథా?" నిరసనగా చూశారు అవధానిగారు.

"అదే! అదే! మీ చిన్నప్పుడు జరిగిన సంఘటన...." అని సర్దుకున్నాను. అవధానిగారు కవీకాదు; కథకుడూ కాడు. జీవితాన్ని నిండుగా సూటిగా జీవించిన మనిషి. హృదయమూ, చమత్కారమూ, ఆలోచనా ఉన్నవాడు. ఫీటికితోడు విచిత్రంగా విరుద్ధంగా బాగా డబ్బున్నవాడు.

ఆయన చెప్పడం మొదలు పెట్టారు.

"ఏలూరులో చూసుకోవాల్సిన పని అంతా అయిపోయింది. ప్లీడరుగారు పక్కలు ఏర్పాటు చేయిస్తానన్నా వినక, కారు స్టార్టు చేశాడు రామచంద్రం. పది గంటలు దాటింది రాత్రి. నాగభూషణం మామయ్యా, నేనూ వెనకాల సీటులో కూర్చున్నాం. ప్లీడరుగారు కారు దగ్గరకివచ్చి "నా మాట విన్నారు కాదు" అన్నారు. "అబ్బే ఎంత సేపండీ, సరీగా తొక్కితే ఒక్క గంటన్నరలో తణుకులో పడతాం. మీరేం యిదవకండి" అన్నాడు రామచంద్రం.

"కలక్టరుగారి యింట్లో పెళ్ళి సరీగా ఉదయం ఏడు గంటలకి. నా మీదా, రామచంద్రం మీద భరోసా వేసుకుని కూర్చున్నారు కలక్టరుగారు" అన్నాడు నాగభూషణం మామయ్య.

"అమ్మమ్మ! ఎంత మాట! కలక్టరుగారింట్లో శుభకార్యమంటే వేరే చెప్పాలా!" అన్నారు ప్లీడరుగారు యావద్విషయాన్నీ గ్రహించినవారై.

కారు సాగింది. "అప్పటికి నాకు పద్దెనిమిదేళ్ళు. అప్పటికి మీరెవరూ పుట్టివుండరు" అన్నారు అవధానిగారు మా అందరికేసి చూసి.

"అటువంటి ప్రమాదం సంభవించే సూచనలు కూడా వాతావరణంలో ఉంది ఉండదవంటే" అన్నాడు నారాయణ.

తోటలో గలగల చప్పుడయింది. ఆచారి ఉలిక్కిపడి "దొంగ లేమో" అన్నాడు.

"పక్షులు చెట్లలో కదులుతున్నాయి. అంతే" అన్నారు అవధాని గారు.

"కథలోకి రండి" అన్నాను నేను.

"అంటే ?" కోపంగా చూశారు అవధానిగారు.

"అదేనండి. మీ చిన్నప్పటి ...."

అవధానిగారు చిన్నగా నవ్వి గడ్డం చేత్తో ఒక్కసారి సవరించుకున్నారు. కొంచెం ముందుకువంగి యిలా చెప్పసాగారు.

ఆరుమైళ్ళు వచ్చేటప్పటికి కారు ఆగిపోయింది. రామచంద్రం దిగి బానెట్ చూశాడు.

"వెధవ కారులా వుంది. నడచి వెనక్కిపోదాం పద. ఎందుకేనా మంచిది" అన్నాడు నాగభూషణం మామయ్య.

"అర్జునుడు గాండీవాన్ని తిట్టినా సహిస్తాడేమోగాని యీ కారుని తిడితే మాత్రం నే నూరుకోను. అసలీ యింజనులాంటిది ఇండియాలో వుండదు" అన్నాడు రామచంద్రం.

"అందుకే ఆరుమైళ్ళకే ఆగిపోయింది" మామయ్య విసుగా అన్నాడు. "డొక్కు కార్లు కొనకురా అంటే విన్నావ్? సెకండ్ హేండ్వి కొనవల్సిన ఖర్మ నీకే మొచ్చింది? మనమాట ఎలాగున్నా వీణ్ణికూడా మనతో తీసుకువచ్చాం. వీడు కర్మ! ఎనిమిది గంటలకి పడుకోక పోతే మా అక్కయ్య ఎనిమిదిమంది డాక్టర్లని ఒకేసారి పిలిచి చూపెడుతుంది" అన్నాడు నన్నుద్దేశించి.

"ఏం భయంలేదు మామయ్యా. రాత్రిళ్ళు కార్లలో ప్రయాణం చెయ్యడం నాకు సరదా" అన్నాను నేను.

రామచంద్రం మావూళ్లో పెద్ద టెన్నిస్ ఛాంపియన్. పొడుగ్గా బలంగా, హుషారుగా వుంటాడు. మావూరి క్లబ్బుకి సహాయ కార్య దర్శి. సేవాసదనానికి గౌరవాధ్యక్షుడు. ఆ సదనం ఏమిటో, యేం చేసేదో యిప్పటికీ నాకు తెలియదు. ఇటువంటి సంస్థల ప్రత్యేకత ఇదే కాబోలు. రామచంద్రానికి కాలవవొడ్డున పెద్ద మేడ వుంది. మేడలో అతని కొక భార్యా కుమారరత్నమూ కూడా వున్నారు. అతను భార్య నెక్కువ ప్రేమిస్తాడో, భార్య పేర ఆమె తండ్రి వ్రాసి యిచ్చిన ముప్పైనాలుగెకరాల్నీ ఎక్కువ ప్రేమిస్తాడో తెలియక, తేలక జిజ్ఞాసువులు చాలా మంది బాధపడేవారు పాపం. మా నాగభూషణం మామయ్యకి వరుసకి బావ అవుతాడో బావమరది అవుతాడో-యిటువంటి భోగట్టా నాకు సరీగాతెలియదు. మాఆవిడికితప్ప - అసలు నాగభూషణం నాకు వేలువిడిచిన మేనమామ; అందరమూ ఒకే ఊళ్ళో వుండడమూ, రాక పోకలూ, శుభకార్యాలూ, మంచి చెడ్డల్లో ఒకరినొకరు ఆదుకోవ డమూ - ఇలాంటివాటివలన ఈ కుటుంబాలన్నిటికీ చనువూ, గాఢ స్నేహమూ ఏర్పడ్డాయి. నాగభూషణం కూడా వూళ్లో చెప్పుకోదగినవాడు. ఎం. ఏ. చదివాడు. పెద్ద కలప వ్యాపారం నడుపుతున్నాడు. ప్రతీ ఏడాదీ భగవద్గీతమీదా, ఉపనిషత్తులమీదా పెద్దవాళ్ళని పిలిపించి ఉప న్యాసాలు యిప్పిస్తూంటాడు. కట్టడం ఎప్పుడూ ఖద్దరేగాని, జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు ఏ పార్టీ అయితే ఆ పార్టీనే బలపరుస్తాడు. దివ్యజ్ఞాన సమాజానికి ఉపాధ్యక్షుడు. ఊళ్లోకి కలక్టరు వచ్చినా, మంత్రివచ్చినా ఇతని యింట్లోనే మకాం.

"కారు బాగు పడిందాండీ?" అన్నాడు నారాయణ మధ్యలోఅడ్డు వచ్చి.

ఆ రామచంద్రం కారు చుట్టూ రెండు సార్లు ప్రదక్షిణం చేశాడు. కొంతసేపు గొణుక్కున్నాడు, కారు కిందా మీదా ఏవో పరీక్ష చేశాడు

చివరికి "ఆల్ రైట్" అంటూ కారులో కూర్చున్నాడు. కారు సాగింది. ఎర్రని పొడుగాటి రోడ్డుమీద కారు వెళుతూంటే చల్లని గాలి మొహానికి కొడుతోంది. ఇటూ అటూ పంటచేలు. కారు లైట్ల కాంతిలో నెంబర్లు వేసిన మైలురాళ్ళు ఒకటొక్కటే జరిగిపోతున్నాయి. నల్లని ఆకాశం మీద జ్వాలా పుష్పాలలాగ నక్షత్రాలు మెరుస్తున్నాయి మండుతున్నాయి. చీకటిలో ప్రకృతి గాంభీర్యం వహిస్తుంది. దేవుడులాంటి అనిర్వచనీయ మైన శక్తి సన్నిహితంగా వున్నట్టు వుంటుంది. మామయ్య నన్ను బి. ఏ. ఎక్కడ చదువుతావని అడుగుతున్నాడు. మద్రాసులో అని చెప్పాను. లజ్ కార్నర్‌కి దగ్గర్లో అతనికో థియాసఫిస్టు మిత్రు డున్నాట్ట. అతని దగ్గరవుండి చదువుకోమనీ, హాస్టల్సులోవుంటే పాడై పోతావనీ చెప్తున్నాడు. రామచంద్రం మధ్య మధ్య రాజమండ్రీ శంకరం టెన్నీస్ ఆటలో వుండే లోపాన్ని గురించి చెప్తున్నాడు.

"మిక్సెడ్ డబుల్స్ ఆడుతుందిట. ఆవిడెవరూ ?" మామయ్యే అడిగాడు.

"మిస్ శర్మిష్ఠ"

"బాగుంటుందా ?"

"ఆవిడా, ఆవిడ ఆటా ?"

"రెండూనూ" అంటూ మామయ్య నవ్వాడు.

"దోబిచెర్ల వస్తున్నాం" అన్నాడు రామచంద్రం.

అక్కడక్కడ రెండు మూడు పాకలూ, గుడిసెలూ, చీకట్లో ముడుచుకుపోయి వున్నాయి. ఒక బండిదగ్గర ఇద్దరు మనుష్యులు తల లకు పాగాలు చుట్టుకుని జమిలిదుప్పట్లు కప్పుకొని చుట్టలు కాల్చుకొంటూ కూర్చున్నారు. ఊరు ఎక్కడో లోపలకు వుంది. ఇప్పటిలాగా అప్ప టికి పల్లెటూళ్ళలోకి నాగరికత ప్రవేశించలేదు. ఈ పాతికేళ్ళలో ఎంత అద్భుతమైన మార్పు వచ్చిందో మీకు తెలియదు. మీకు ఆ రోజులు తెలి

యవు. విద్యుచ్ఛక్తి అంటే గ్రామీణులకు ఏమిటో తెలియదు. ఏలూరు నుంచి తణుకు వెళ్ళే రోడ్డుని గ్రాండ్ ట్రంక్ రోడ్డు అంటారు. రాత్రి ఎనిమిది దాటాక యీ రోడ్డు సంరక్షితం కాదు. నిర్జనంగా, చీకట్లో నిశ్శబ్దంగా నిద్రపోతూండేది. ఇప్పుడు చూడండి నిముష నిముషానికి ఒక లారీ వస్తూ, వెళుతూ వుంటుంది. ప్రతీ గ్రామంనుండీ కూరలూ, పసుపూ, మిర్చీ మొదలైనవి ఎగుమతి అవుతున్నాయి. ఈ దొండపెర్లలో యిప్పుడొక డేరా సినిమాకూడా వుంది. గ్రామీణు, లీనాడు చుట్టలకన్న సిగరెట్లు ఎక్కువ కాలుస్తున్నారు. మొన్న కార్లో వస్తూ చూశాను. వెంకట్రామన్నగూడెంలో బాడ్మింటన్ పోటీలు జరుగుతూన్నట్టు పెద్ద బోర్డు వ్రాసి వుంది. పొడుగునా కాగితపు జెండాలు కట్టివేశారు. అక్కడ రెండు న్యూ మోడల్ కార్లుకూడా వున్నాయి.

పాతికేళ్ళ క్రితం ఉన్న స్థితికీ యిప్పటికీ ఉన్న వ్యత్యాసం చాలా తీవ్రమైనది. సాధారణంగా రెండు దశాబ్దాలలో యింత మార్పు ఎక్కడా చరిత్రలో జరగదు. కాని ఒక్కుమ్మడిగా భూస్వామ్య వ్యవస్థ మీదకు పారిశ్రామిక విప్లవమూ, సైన్సు పరిణామ ప్రయోజనమూ దాడి చేసేటప్పటికి పాతవి విచ్ఛిన్నం చేస్తూ నవీనలోకం కఠినంగా స్థిరపడు తోంది. ఈ తీవ్రవేగానికి తట్టుకోలేక మనుష్యులూ, సమాజమూ తమ చుట్టూ గోడలని కట్టుకుని లోపల దాక్కుంటారు. దేశానికేదో కీడు మూడిందని గోలపెడతారు....

"మీరు కథని ఆపుచేశారు" అని జ్ఞాపకం చేశాడు నారాయణ అవధానిగారి ఉపన్యాస ధోరణికి కొంచెం భయపడి.

"అవును. కథ ఆగిపోయింది. ఎందుకంటే కారుకూడా సడెన్‌గా అక్కడ ఆగిపోయింది" అన్నాడు అవధానిగారు చిన్నగా నవ్వుతూ.

"కొవ్వొత్తి అయిపోతోందండోయ్" అన్నాడు ఆచారి. వాడి చూపు దానిమీదే వుంది మొదటినుంచీ.

అవధానిగారు సొరుగులోంచి ఒక కొవ్వొత్తి తీసి వెలిగించారు. "ఇంక ఒక్క కొవ్వొత్తి మాత్రం వుంది – యిది కాక" అన్నారు.

"చచ్చాం!" అన్నాడాచారి.

"ఎందుకురా అంత భయం" – ప్రశ్నించాడు నారాయణ.

"నాకు చీకటంటే పడదు" అన్నాడాచారి దిగులుగా తోటలో పేరుకుని ముద్దకట్టిన చీకటిని చూచి.

ఇంతలో ఏదో వికృతంగా సన్నగా కూత వినపడింది. ఆచారి భయంతో చటుక్కున లేచి "ఏమిటది అవధానులుగారు?" అని అడిగాడు.

"నక్కలు."

"మీ తోటలోకూడా నక్కలుకూడా ఉన్నాయాండీ ?"

"తోటలో కాదు. శ్మశానంలో వుంటాయి."

"శ్మశానమా ?" ఆచారి గొంతు తడబడింది. వణికింది.

"అవును తోటకి అవతల కాస్త దూరంలో వుంది" – అవధానిగారు తాపీగా, జాగ్రఫీ మేష్టారు తూర్పున బంగాళాఖాతమూ, దక్షిణమున హిందూ మహా సముద్రమూ ఉన్నవి అని చెపుతూన్నంత నిర్లిప్తతతో అన్నారు.

"నోర్మూయ్యి ఆచారీ. ఇంత వయసొచ్చి కూడా, యింతమంది ఉండగా ఈ భయం ఏవిటీ – నవ్వుతారెవరైనా వింటే...." అన్నాడు నారాయణ కోపంగా.

"నాకు దెయ్యాలంటే తెగ భయం....అయితే....హిహిహిహి"– నెర్వస్‌గా నవ్వాడు ఆచారి. ఈసారి బల్లమీద ఆదితాళం తొందరగా వేస్తున్నాడు. నక్కల కూతలు అప్పుడప్పుడు ఘోరంగా వినపడుతూనే వున్నాయి.

"చెప్పండి" అన్నాను నేను అవధానిగారితో.

రామచంద్రం విసుగ్గా కార్లోంచి దిగాడు. "మొదటినుండీ నువ్వు అపశకునం మాటలే మాట్లాడుతున్నావు. అందుకే అభిమానవతి అయిన నా ఫోర్డు మారాం చేస్తోంది." అన్నాడు నాగభూషణంతో. బానెట్ తీసి పరీక్షించాడు. "సరిగ్గా కనపడడంలేదు యీ గుడ్డి వెన్నెలలో" అన్నాడు. అంతవరకూ వెన్నెల ఉన్నట్టు మాకు అనిపించలేదు. ఆకాశంమీదికి చూశాను. జేగురురంగుగాఉన్న చంద్రుడుమీద పల్చని మబ్బులు తారాడుతున్నాయి. రామచంద్రం చుట్టలు కాల్చుకుంటూ కూర్చున్న ఆసామీలను పిలిచాడు. "కొంచెం అగ్గిపుల్ల గీస్తారా ! కారు ఆగిపోయింది" అని అడిగాడు. వాళ్ళు కుతూహలంగా ఒక్కొక్కటే. అగ్గిపుల్ల గీస్తోంటే ఆ వెలుగులో ఏదో మరమ్మతు చేశాడు రామచంద్రం. "థాంక్సు" అంటూ కారు ఎక్కి కూర్చున్నాడు స్టీరింగ్ దగ్గర.

"ఏ వూ రెడుతున్నారు బాబూ" అన్నాడొక ఆసామీ.

"తణుకు" అన్నాడు నాగభూషణం.

"శానాదూరం. జాగ్రత్త బాబూ. అడవిలో ఏదో చిరుత పులి కనపడిందని చెప్పుకుంటున్నారు."

"అలాగే, అలాగే" అని కారు స్టార్టు చేశాడు రామచంద్రం. కారు సాగింది. నాకు ఏదో భయంగా వుంది.

"అడవి అంటే ఏ అడవి మామయ్యా ?" అని అడిగాడు.

"అదేరా నల్లజర్ల అడవి. ఉదయం వస్తూంటే నీకు చూపించలేదూ !" అన్నాడు మామయ్య.

అవును. గూడెం దాటాక మైళ్ళకొద్దీ రోడ్డుకి రెండు వైపులా అడవి పరచుకునివుంది. వందల కొలదీ కొండ ముచ్చులు రోడ్డుకడ్డంగా సభలు తీర్చి మా కారు సమీపించగానే కిచకిచలు చేస్తూ పరుగెత్తేవి. పగటి వేళ సూర్యరశ్మిలో ఆ ఆకుపచ్చని అరణ్యం ఎంతో మనోహ

రంగాస్తుంది. నోరులేని. తెలివిలేని వృక్షకోటి హాన సౌహార్దంతో హాయిగా గుబురుగా స్వేచ్ఛ ఉన్నట్టున్నది.

"అయితే చిరుత పులి ఉందంటావా మావయ్యా" అన్నాను నేను.

"ఆ ! చిరుత పులీలేదు గిలీలేదు. ఈ పల్లెటూరివాళ్ళు పూరికే ఇలాగ పుకార్లు వేస్తుంటారు. అబ్బాయ్ ! ఇది ఇంగ్లీషు వాడి రాజ్యంరా. వాడి తుపాకిముందు సింహాలూ, పులులూ నిలుస్తాయట్రా...." అంటూ రామచంద్రం ఏదో చెపుతున్నాడు. కాని కారు యింజనులోంచి ఏదో పెద్ద స్వరం బయలుదేరి గొంతును వినపడకుండా చేసింది.

"ఇదేం జబ్బురా వెధవ కారుకి. మళ్ళీ ఆగిపోతుందేమో !" అన్నాడు నాగభూషణం భయంగా.

"ఇది మీ కాలంలో లాగే రెండెడ్ల బండికాదురా భూషణం. ఫోర్డు యింజను ఇలాగ చప్పుడైతే ఇంజన్ మాంచి బలంతో వుందన్నమాట" అంటూ రామచంద్రం ఏక్సిలరేటర్ మీద కాలు నొక్కాడు. కారు రయ్యి మని చీకటో దూసుకుపోతోంది. నాకు ఏదో సరదాగా థ్రిల్లింగ్‌గావుంది; ఆ చిరుతపులి గొడవ మాత్రం మధ్య మధ్య భయపెడుతోంది తప్ప

చూశావా ఒక్క పిట్టకూడా మైళ్ళకొద్దీ వెళ్ళినా కనపడదు. ఈ చెట్ల చాటున దొంగలు 'గుంపులుగా దాకుని పల్లెటూరి ప్రయాణీకుల్ని దోచుకునేవారు యిదివరలో...." అన్నాడు మావయ్య.

గత చరిత్ర నా కళ్ళ ముందు లీలగా ఆడింది. ఇలాగ రోడ్లూ అవీ ఉండేవి కావు. అక్కడక్కడా ఓ పల్లెటూరు వుండేది. ఏ కాక తీయులో, చాళుక్యులో పరిపాలిస్తూ ఉండేవారు. అప్పుడు దేశంలో వీరులూ, వీరవనితలూ, బందిపోటు దొంగలూ, మట్టి రోడ్లూ. పులులూ ఎలుగుబంట్లూ, స్థిరమైన నమ్మకాలూ, సంప్రదాయాలూ అన్నీ ఉండేవి.

ఇప్పుడు రోడ్లూ, టెలిగ్రాఫ్ తీగలూ, పోలీసులూ అన్నీవచ్చి దొంగల్నీ, క్రూరమృగాల్నీ నాశనం చేశాయి. వాటితో పాటు వీరవరులూ, స్వధర్మ నిరతులూ కూడా మాయమైపోయారు.

"అడవి వచ్చేసింది. ఇది దాటితే యింక పదిహేను మైళ్ళు తణుకు" అన్నాడు, రామచంద్రం

నాగభూషణం జవాబివ్వలేదు. వెనక్కి జేర్లబడి నిద్దరోతున్నాడు.

"నువ్వూ నిద్ర పోతున్నావా ఏవిటిరా?" అన్నాడు రామచంద్రం నన్ను ఉద్దేశించి.

"లేదు" అన్నాను నేను దట్టంగా అలుముకుపోయిన అడవిని చూస్తూ. అడవి మధ్యనుండి రోడ్డు ఒక రాక్షస సీమంతంలాగా వుంది. అడవిలో అంతా కటికి చీకటిగా ఉన్నట్టుంది.

ఇంజన్‌లో ఏదో ఠప్‌మని పేలినట్టయింది. నాగభూషణం ఉలిక్కిపడ్డాడు. కారు ఒక గంతువేసి ఆగిపోయింది.

"ఏమయింది?" అన్నాడు నాగభూషణం.

రామచంద్రం మాట్లాడకుండా దిగి యింజన్‌ని పరీక్ష చేశాడు. "సరీగా కనపడటంలేదు." అంటూనే పరీక్ష చేస్తున్నాడు. కీచురాళ్ళ కూతలు ఉచ్చస్వరంతో వినపడుతున్నాయి. నాగభూషణం కూడా దిగాడు. కంగారుగా అన్నాడు. "ఏం బాగుపడుతుందా?" అని అడిగాడు. రామచంద్రం మాట్లాడకుండా వెనకసీటు కింద నుంచి కొంత సామాగ్రి తీసుకుని పనిలో పడ్డాడు.

"చిరుత పులి యీ అడవిలోనేనా వుందీ?" అన్నాను నేను.

మామయ్య ఉలిక్కిపడి "ఎక్కడ?" అని ఒక గంతు వేశాడు. "వెధవాయ్ సడెన్‌గా అలా అన్నావేమిటిరా?" అన్నాడు కోపంగా.

రామచంద్రం పనిముట్లు టిక్‌టిక్‌మని చప్పుడు చేస్తున్నాడు. శ్రమవలన అతని బరువైన ఊపిరి చప్పుడు కూడా వినపడుతోంది. మధ్య మధ్య ఎండుటాకులలో గలగలమని చప్పుడు. పక్షి కూతలు.... కిచకిచలు.... ఇన్నిటినీ మించిన భయంకరమైన నిశ్శబ్దం.

"తెలవారితే కలక్టరు గారింట్లో పెళ్ళి...." స్వగతం చెప్పుకున్నాడు మామయ్య.

"నువ్వేం చదివిస్తున్నావ్" అన్నాడు రామచంద్రం.

"మనం వెళ్ళలేకపోతే ఎంత అభాసు అవుతుంది!" అన్నాడు భూషణం.

"చిరుత పులి మనుషుల్ని తింటుందా మామయ్యా" చిన్నవాడి నైన నాకు ఒక పక్క భయం, మరోపక్క కుతూహలం.

"ప్లీడరుగారు పక్కలు వేయిస్తానన్నారు. వినలేదు ఖర్మం" మళ్ళీ భూషణం మామయ్య స్వగతం. ఏదో చెప్పలేని భయం అందరిలో.

వెన్నెల మరి కాస్తవచ్చింది. ఆకాశంమీద చంద్రుడు ఎర్రగా వున్నాడు. అసహ్యంగా మానని పెద్ద వ్రణంలా ఉన్నాడు, నోరు, చెక్కిళ్ళు పెరికి వేసిన శిరస్సులా ఉన్నాడు. వలయంలోంచి కొంత భాగం వూడిపోయి ఉన్నాడు. నాకు చంద్రుణ్ణి చూడగానే మొదటి సారిగా భయం వేసింది. అనంతమైన శూన్యంలో నీరసంగా, నిగూఢంగా ఉన్న అడవిమీద చంద్రుడు ఏదో విపత్తుకు సూచనలాగా దుశ్శకునం లాగా అనిపించాడు. వెలవెలబోతూన్న వెన్నెల కూడా కాష్ఠభస్మంలాగా భయపెడుతోంది.

అరగంట జరిగింది. రామచంద్రం పట్టుదలగా, యింజన్‌తో తిప్పలు పడుతున్నాడు. "కారు బాగుపడదు, ఈ రాత్రి అంతా యిక్కడ బిక్కు బిక్కుమంటూ ఉండాల్సిందే" అన్నాడు నాగభూషణం.

కాస్సేపాగి మళ్ళీ అన్నాడు. "వద్దురా యీ కార్లో ప్రయాణం అంటే విన్నావు కాదు, మా ప్రాణాలు తియ్యడానికి వచ్చింది ఖర్మం."

రామచంద్రం సహనం కోల్పోయి "అబ్బ చంపకు. వెధవ గోలా నువ్వూ. బాగుపడకపోతే నువ్వు కార్లో ఎక్కి స్టీరింగ్ దగ్గర కూర్చో. నేను తాడేపల్లిగూడెం వచ్చేవరకూ తోస్తాను. నీ ప్రాణానికి నా హామీ, సరేనా...." అని అరిచాడు.

మనుష్యుల గొంతులకి రోడ్డు వారనున్న చెట్లలో కలకలం రేగింది. ఒక్క క్షణం సద్దు అణగింది. రామచంద్రం లేచి రేగిన జుట్టుని వెనక్కి తోసుకుని "ఆఖరి ప్రయత్నం చేస్తాను. ఒక లావుపాటి కర్రవుంటే చూడాలి కారుని పైకి ఎత్తి పట్టుకోవాలి" అంటూ రోడ్డు వారకుపోయి కర్రలకోసం వెదుకుతున్నాడు. నేను భయంతో ఆకాశం కేసి చూశాను. తెలుపూ నలుపూ కలిపిన చిరుమబ్బులు చంద్రుణ్ణి కప్పివేస్తున్నాయి. చలిగాలి వీస్తోంది. నాగభూషణం దిగులుగా కారు పక్కనే నుంచున్నాడు రామచంద్రం కర్రకోసం వెదకుతూ పదిగజాల దూరం ముందుకు నడిచాడు.

రోడ్డు వారనే చింతచెట్లూ, రావిచెట్లూ ఉన్నాయి. ఎప్పటివో ముసలిచెట్లు శాఖోపశాఖలుగా అంతటా ఆక్రమించి వేశాయి. ఒక పెద్ద మర్రిచెట్టు ఊడలతో చీకట్లో అసహ్యంగా భయంకరంగా వుంది. ఊడలు చీకటి పేగులలాగా వేలాడుతున్నాయి. చెట్టు చెట్టుకీ మధ్య యీత ముళ్ళ పొదలు, బ్రహ్మచెముడు డొంకలు, రక రకాల తీగలూ అల్లిబిల్లిగా చుట్టుకున్నాయి. ఒక గుడ్లగూబ అరుస్తూ, ఒక చెట్టుమీద నుండి యింకో చెట్టుమీదికి ఎగిరింది. ఆ చప్పుడికి ఉడతలు కాబోలు కిచకిచమంటూ పరుగులెత్తాయి. మనుష్యులకు నివాసంకాని యీ కీకారణ్యం జంతువులకి సహజమైన ఆవాసంగావుంది. ప్రకృతి శాసనం తప్ప వాటికి వేరే జీవన విధానమూ, నియమమూ, నీతి లేవు. ప్రతీ ప్రాణి యిక్కడ తనని తాను రక్షించుకుంటూ తనకన్న అల్పమైన దానిని భక్షిస్తూ బతుకుతూంటుంది. ఈ అడవి యిలాగ ఎన్ని మైళ్ళలోప

లికి దొప్పుకుపోయుంటే! లోపల చిరుత పులులేకాదు, పెద్దపులులూ, సింహాలూ ఉన్నామాత్రం ఏం తెలుస్తుంది? అమాంతం మనిషి మీదపడి నోట కరుచుకుపోయి ఏ పొదలోనో దాగి ఒక్కొక్క అవయవాన్నే సావకాశంగా చీల్చి రుచిగా భక్షిస్తాయి కాబోలు. ఈ ఉడవిమీద వెన్నెల అనవసరంగా, అసందర్భంగా వుంది. అందుకే అడవి కాచిన వెన్నెల అంటారు. అదేకాదు, వెన్నెల సహజమైన సౌకుమార్యాన్నీ, హ్లాదత్వాన్నీ కోల్పోయి దుర్మార్గంగా, దుస్సహంగా కూడా వుంది. గుబురుగా ఉన్న ఆకుల మధ్యనుండి కొంచెం కొంచెం వెన్నెల నేలమీదకు జారి వందల కొలదీ కట్లపాములూ, కొండ పాములూ పాకుతూన్నట్టుగా వుంది.

"మరీ లోపలకు వెళ్ళకు. జాగ్రత్తోయ్." అంటూ భూషణం కేకవేశాడు.

"కారు బాగు పడకపోతే రాత్రి అంతా ఇక్కడ ఉండిపోవడమే!" అన్నాను నేను. నాకు భయంగా వుంది. గొంతుక ఎండిపోతూన్నట్టు వుంది.

"మంచినీళ్ళు కావాలి" అన్నాను.

"మంచినీళ్ళు! ఎక్కడ దొరుకుతాయి. ఇదేం మీ యిల్లనుకున్నావా" విసుక్కున్నాడు నాగభూషణం.

నిస్సహాయతవలన నాగభూషణానికి అసహనం ఎక్కువై పోతోంది. నాకు ఎందుకో అమ్మా, మా ఇల్లూ అన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చాయి. లోపల్లోపల చిరుతపులి వచ్చి కరుచుకుపోతుందన్న భయం అవ్యక్తంగా పెరుగుతోంది కాబోలు. నాకు ఏడుపు రాబోయింది. నాగభూషణం నా వళ్ళు నిమురుతూ అన్నాడు. "భయపడకురా అబ్బాయి. ధైర్యం తెచ్చుకోవాలి. పన్నెండు గంటలయింది. ఇంకో నాలుగైదు గంటలు వోపిక పట్టితే తెల్లవారిపోతుంది. కారు బాగుపడిందా సమస్యే లేదు."

నేను మౌనంగా తలూపాను.

హఠాత్తుగా "భూషణం! పాము! పాము!" అన్న భయ విహ్వాల మైన కేక నిశ్శబ్దాన్ని కత్తిలా చీలుస్తూ వినపడింది. నాగభూషణం రామచంద్రం వెళ్ళిన వైపు నాలుగడుగులు ముందుకు వేశాడు. దూరంగా రోడ్డుమీద ఒక వైపునుండి మరో వైపుకి పెద్ద పాము మెలికలు తిరుగుతూ గుడ్డి వెన్నెలలో మెరుస్తూ వెళ్ళిపోయింది "రామచంద్రం! రామచంద్రం!" అంటూ కేకలు వేస్తూ పరుగెత్తాడు నాగభూషణం. రామచంద్రం అక్కడ పొదల దగ్గరే కూలబడ్డాడు. నా ప్రాణాలు బిగుసుకుపోయాయి. నెత్తురు జిలజిలమంది.

రెండు చేతులతోనూ పొదివి పట్టుకుని తనమీద ఆనుకున్న రామచంద్రాన్ని తీసుకవస్తున్నాడు భూషణం. రామచంద్రం వణకిపోతున్నాడు. "తలుపు తియ్యి" అన్నాడు భూషణం. కారు తలుపు తీశాను.

"పడుకో రామచంద్రం. ఇలాగ పడుకో" అంటూ మెల్లగా రామచంద్రాన్ని వెనుక సీటులో పడుకోబెట్టాడు. పైమీద కండువాతీసి కాలిమీద గట్టిగా బిగించి కట్టాడు "భయపడకు. భయపడకు" అని హెచ్చరిస్తున్నాడు. భూషణం గొంతులో ప్రాణం లేదు. ఎండిపోయి చచ్చిపోయి వుంది.

రామచంద్రం కళ్ళలో విపరీతమైన భయం సుళ్ళుతిరిగింది, వెర్రిగా పరవళ్ళు తొక్కింది. చావుకన్నా, దాన్ని గురించిన భయం భరింపలేనిది. మనిషియొక్క ప్రాణం స్వరక్షణార్థం వెర్రిగా అరుస్తూ నరాలలో కళ్ళల్లో గుండెలలో పరుగులెత్తుతుంది. ఆ ప్రాణంయొక్క ప్రథమ వివేకం "నేను" అన్న అహమిక. నేను అనుకునే ఆ ప్రాణం ఏడుస్తుంది. మొరపెట్టుకుంటుంది. మోదుకుంటుంది. గిజగిజలాడుతుంది. రామచంద్రం వణికిపోతున్నాడు. రామచంద్రంలోని "నేను" లుప్తమైపోతున్నాడు. కరిగిపోతున్నాడు. కోట్ల కొలదీ రక్త కణాల సైన్యాన్ని తన్ని తాను రక్షించుకుంటానికి యుద్ధానికి పంపిస్తున్నాడు. కాని పాము విషంముందు యింత సైన్యమూ ఓడిపోతోంది. కాలకూట జ్వాల రక్తాన్నీ, మాంసాన్నీ, ధాతువునీ - అంతటా రూప

హీనంగా పరపడుకున్న ప్రాణాన్ని కాల్చి వేస్తోంది. "భూషణం నేను చచ్చిపోతాను, చచ్చిపోతున్నాను" అంటూ అరిచాడు రామచంద్రం, బొంగురుగా, గాద్గదికంగా.

భూషణం యిటూ అటూ చూశాడు. ఎవరూలేరు. చుట్టూ భయంకరమైన అడవి. ప్రతీ నిముషమూ అమూల్యమైనది. ఒక నిముషం గడచింది అంటే రామచంద్రం నివారింపలేని విపత్తులోకి జారిపోతున్నాడు. భూషణం కర్తవ్యతా విమూఢుడై పోయాడు. ఏమీ చెయ్యలేని, ఏమి చెయ్యాలో తెలియని తన అవివేకం, తన అశక్తతలో తనే బంధింపబడి కొట్టుకుంటూ నీరసంగా "ఏం భయంలేదు భయంలేదు" అంటూ గుండెలు రాస్తున్నాడు.

"నా భార్యా-నా పిల్లలు....రక్షించు భూషణం రక్షించు—" రామచంద్రం దీనంగా ఏడుస్తున్నాడు.

నాకు కాళ్ళూ చేతులూ ఆడడంలేదు. ఇంత భయంకరమైన అనుభవం నన్ను సంధులలో కూడా సళ్ళించివేసింది. బావురుమని ఏడవాలనీ, అక్కడనుంచి పారిపోవాలనీ వుంది. కాని ఎక్కడికి పోను, ఎలా పోను ఆ అడవిలో ?

"గుండె బరువెక్కిపోతోంది. భూషణం" రామచంద్రం గొంతు క్షీణిస్తోంది. అతని నుదుటిమీద చెమట బిందువులు-అంత చలిగాలిలో కూడా.

"ఆపద్బాంధవా ! జగద్రక్షకా ! నా రామచంద్రాన్ని రక్షించు" తడబడుతూ భూషణం రెండు చేతులూ పైకెత్తి జోడించాడు.

రామచంద్రం వగరుస్తున్నాడు. అతని కళ్ళు పిచ్చిగా ఉన్నాయి. పెదవుల చివరినుండి నురగ కక్కుతున్నాడు, అది చూసిన నాగభూషణం "బాబోయ్" అని వెర్రికేక పెట్టాడు. నిలువునా వణకిపోతున్నాడు. "వీడి శవాన్ని యింటికి తీసుకువెళ్ళి చెల్లెలికి ఎలా చూపిం

చనురా ” అంటున్నాడు. రామచంద్రం కళ్ళు తెరచి “నా పెళ్ళాం....” అని అస్పష్టంగా అని నిస్పృహలోకి జారిపోయాడు.

అవధానిగారు ఆగారు. గత స్మృతుల పునశ్చరణవలన ఆయన గొంతు ఉద్రేకంతో బాధతో నిండింది. మేమందరం వూపిరాపి వింటున్నాం. ఆచారి బల్లని రెండు చేతులతోనూ గట్టిగా పట్టుకుని పళ్ళు బిగించి వింటున్నాడు కొవ్వొత్తి జాలిగా రామచంద్రం ప్రాణంలాగా వెలుగుతోంది. తోటలో ఏమీ ఎరగనట్టు, ఈ మాటలేవీ విననట్టు చెట్లు చీకటిలో నిశ్శబ్దంగా నుంచున్నాయి. ఒక నిముషం ఆగి అవధానిగారు చెప్పడం సాగించారు.

భయంకరమైన మృత్యువు ఎదురుగా రామచంద్రం గుండెలమీద కూర్చుంది. ఎవ్వరూ లేరు. ఎవ్వరూ లేరు. అడవిలో మృత్యువులాంటి చీకటి. మృత్యుదేవత నవ్వులాంటి బూడిదరంగు వెన్నెల. నాగభూషణం రెండు చేతులతోనూ నమస్కరించి కళ్ళు మూసుకుని ప్రార్థిస్తున్నాడు. నేను కొయ్యబారిపోతున్నాను. కాలం కదలడంలేదు. తన యినుప పిడికిలితో మా తలలమీద నొక్కుతోంది. కారులో మూడు ప్రాణాలు. ఒక ప్రాణం కథావశిష్టంగా అయిపోతోంది. తక్కిన రెండు ప్రాణాలూ నీరసించి అచేతన స్థితిలోకి జారి పోతున్నాయి. అసలే అడవి—అందులో కాళ్ళముందు శవం, శవప్రాయమైన రామచంద్రం. పట్టణంలో సుఖ జీవితానికీ, నౌకర్లకీ, అబద్ధాలకీ, భేషజాలకీ అలవాటైన కృత్రిమ సుకుమార జీవులకి యింతకన్న ఆపద ఏముంది? ఇంతలోకీ అడవిలో కాస్త దూరంలో ఒక చోట గప్పున మంటరేగింది. బలహీనమైన నా మనస్సు ఇంక తట్టుకోలేకపోయింది. “బాబోయ్ దెయ్యం” అని అరచి వెనక్కిపడిపోయాను.

బహుశా అయిదారు నిముషాలలోనే తెలివి వచ్చి వుంటుంది. కళ్ళు తెరచి చూశాను. స్టీరింగ్‌కీ సీటుకీ మధ్యగావుంది నా తల. మెల్లగా లేచి భయంగా వెనుక సీటులోకి చూశాను. నాగభూషణం సీటు నానుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్నాడు.

"మామయ్యా" అన్నాను నేను.

భూషణంకి దుఃఖం పొరలు పొరలుగా వస్తోంది. ఆడదానిలా ఏడ్చేస్తున్నాడు. నాకేం తోచలేదు. ఏదో చెప్పాలనుకున్నానుగాని నాకూ మాట పెకిలి రావడంలేదు. రామచంద్రం నోటి చివరలనుంచి నురగ వెన్నెలలో పొంగుతూన్న సోడాలాగ వుంది. అతని తెల్లని అందమైన మొహంమీద వెన్నెలపడి మెరుస్తూన్నట్టుంది. బరువుగా తీసే ఊపిరి వలన అతని గుండెలు కిందకీ పైకీ లేస్తున్నాయి. మృత్యువుతో ముఖాముఖి, ముష్టాముష్టి యుద్ధంచేస్తున్నాడు రామచంద్రం - అవతలి ఒడ్డున ఈ బ్రతుక్కీ యీ మిథ్యకి యీ రహస్యానికి అవతలితీరాన.

"మనంకూడా చచ్చిపోతాంరా. ఈ అడవిలో దిక్కుమాలిన చావు చస్తాంరా. మన కెంత గతి పట్టిందిరా" ఏడుస్తూనే అన్నాడు నాగభూషణం.

"పారిపోదాం మామయ్యా" అంతకంటె ఏడుస్తూ అన్నాను నేను.

"ఎక్కడికి ?"

"పరుగెత్తుకుపోదాం, గూడెంవరకూ పరుగెత్తుకుపోదాం."

"రామచంద్రం ?"

"వదిలేద్దాం. ఎలాగూ చచ్చిపోతాడుగా."

నాగభూషణం ఆలోచనలో పడ్డాడు. అవును. చచ్చే రామచంద్రం కోసం యిద్దరుకూడా ఎందుకు చావాలి ? అయితే పరుగెత్తగలమా, మాట రావడం లేదే. యింక కండలలోకి వోపిక ఎలా వస్తుంది ? కొంత దూరం వెళ్ళి ఆగిపోతే అక్కడ గతి ఏమిటి ? ఈ కారుకూడా ఉండదే పడుకుని చావడానికి !

ఆ నిముషంలో స్వార్థంకన్నా గొప్పశక్తి ప్రపంచంలో లేదని తెలిసిపోయింది నాకు. ఈ ఆదర్శాలూ, ఆశయాలూ అన్నీ ఆ ప్రాథమిక స్వార్థానికి అంతరాయాన్ని కలిగించనంతవరకే, ప్రతీ మనిషి లోప ల్లోపల ఒక పాము!

"అయితే రోడ్డమ్మట పాములుంటాయి ఎలాగ?" అన్నాడు నాగ భూషణం.

అవును అక్కడ వుండలేం. అలాగని ఎక్కడికీ వెళ్ళలేం. అరణ్యం మా చుట్టూ కనపడని ఉచ్చులు పన్ని వుంచింది. ఎన్నో మైళ్ళు పరుగెత్తితేకాని గూడెం రాదు. భగవాన్, ఎందుకిలాగ బాధి స్తున్నావు? ఆశలేదు. ధైర్యంలేదు. అక్కడ చెట్ల ఆకుల్ని తిని బతికే కీటకంకన్నా మానవుడు నికృష్టంగా అయిపోతున్నాడు. నీచంగా దిక్కు లేకుండా చచ్చిపోతున్నాడు.

రామచంద్రం కదలినట్లయింది "రామచంద్రం" అని పిలిచాడు నాగభూషణం. రామచంద్రం మెలికలు తిరుగుతున్నాడు. గుప్పిట మూస్తున్నాడు. మళ్ళీ పిలిచాడు భూషణం. రామచంద్రం తెలివిలో లేడు. అతని ప్రాణం విపరీతమైన బాధపడుతోంది. అతని దేహం వంకరటింకరగా తిరుగుతోంది. భూషణం చూడలేక కళ్లు మూసుకున్నాడు. "దేవుడా!" అంటూ కాతరంగా ఆర్తనాదం చేశాడు. అడవిఅంతా ప్రతి ధ్వనించినట్టయింది. నాకు నాలిక పిడచకట్టుకుపోతోంది. నాకు తెలు సును. ఏ పామూ కరవకుండానే మేం యిద్దరమూ కూడా ఉదయానికల్లా ఈ కార్లో చచ్చిపడివుంటామని!

ఇంతలో ఏదో మువ్వల చప్పుడు వినిపించింది. మా ప్రాణాలు మరీ పైకి పోయాయి. కర్ర నేలని తాటించిన చప్పుడుతో కలసిన మువ్వల చప్పుడు, క్రమంగా దగ్గరవుతూన్న చప్పుడు. నేను భూష ణాన్ని గట్టిగా కౌగలించుకున్నాను. ఇది తప్పకుండా ఏదో దెయ్యమే అయివుంటుంది. గజ్జెలు కట్టుకుని అడవుల్లో అర్ధరాత్రి పిశాచాలు నృత్యం

చేస్తాయి కాబోలు. మమ్మల్ని చూసి వుంటుంది ఏదో దయ్యం-తింటానికి యిటువైపే వస్తోంది.

"ఎవరది బాబూ!"-మనిషి గొంతు. మనిషి భాష:

చటుక్కున భూషణం నేనూ ఎగిరిపడ్డాం. నా చెయ్యి రామచంద్రం పాదంమీద పడింది. చల్లగా తగిలింది. వెర్రికేక వేశాను. పాపం రామచంద్రం భయపడే స్థితిలో లేడు.

"ఎవరు బాబూ కేకవేసింది?" మళ్ళీ మనిషి ప్రశ్న!

భూషణం కళ్ళు గట్టిగా మూసుకునే తడబడుతూ అన్నాడు. "ఎ....ఎ ఎవరది?"

"నేను మనిషినేనయ్యా, భయపడకు" - ఆ మనిషి సమాధానం.

కళ్ళు తెరచి చూశాం. ఒక ముసలివాడు రోడ్డుమీదనున్న పొదల్ని తప్పించుకొని వస్తున్నాడు. నల్లని వంగిపోయిన వళ్ళు, తెల్లని నెరిసిన గుబురులాంటి జుట్టు. మాకు నమ్మకం చిక్కలేదు. పైగా అనుమానం యింకా దృఢమైంది.

"ఎవరు నువ్వు? ఈ అడవిలో ఎందుకున్నావు?" భూషణం ఎంత ధైర్యాన్ని కూడదీసుకుని ప్రశ్నించినా, కంఠస్వరంలో వణకూ, భయమూ తెలిసిపోతున్నాయి.

"సిద్దయ్యని బాబూ పాములవాణ్ని" అన్నాడు ముసలివాడు.

"పాములవాడివా?"

"అవును బాబు."

"ఇక్కడ ఎందుకున్నావు?" భూషణం గొంతుకో కొంచెం ధైర్యం కనిపించింది.

"నల్లతాచు గరళం తియ్యాలి బాబూ - జమీందారుగారు పురమాయించారు బాబయ్యా. నేనూ, నా కూతురూ ఈ అడవికి కొంత లోపల్నే

పాక వేసుకున్నాం. ఈ రేతిరేల యిక్కడుండిపోయారేం బాబూ ?" అన్నాడు సిద్ధయ్య.

మాకు కొంత ధైర్యం కలిగించి, అంతవరకూవున్న బ్రహ్మాండమైన ఒంటరితనమూ నిస్సహాయతా పోయినట్టనిపించింది. భూషణంలో ఒక్కసారిగా వివేకమూ, ఓపికా కలిగాయి. దైవసంకల్పం వుంటేకాని ఈ అడవిలో ఇటువంటివేళ ఒక మనిషి, అందులో పాములవాడు కనుపించడం, ఒక్క గంటలో కారులోంచి దూకాడు. సిద్ధయ్య రెండు చేతులూ పట్టుకున్నాడు. "చూడు సిద్ధయ్యా, నీకు మంత్రం వచ్చునా ? మా వాడికి పాము కరచింది. చచ్చిపోవడానికి సిద్ధంగా వున్నాడు" అన్నాడు. మినుకుమినుకుమనే ఆశ కలసిన భయంతో దుఃఖంతో పూడిపోయిన గొంతుకతో.

సిద్ధయ్య రామచంద్రాన్ని పరీక్షగా చూశాడు, "ఇంకా బతికే వున్నారు బాబయ్యా" అన్నాడు బాధతో తోక తెగిన బల్లిలా గిజగిజలాడుతున్న ప్రాణిని చూసి.

"రక్షించాలి సిద్ధయ్యా, దేవుడిలాగ వచ్చావు. పెద్ద కుటుంబీకుడు. పాపం భార్యా పిల్లలూ వున్నవాడు, మంత్రంవేసి బతికించావా సగం ఆస్తి నీకు రాయిస్తాను."

సిద్ధయ్య ఓ సెకను ఆలోచించాడు. ఆకాశంకేసి చూశాడు. నల్లని మేఘం చంద్రుణ్ని కప్పివేస్తోంది: "అదృష్టం వుంటే బతకొచ్చును బాబయ్యా. అక్కడ పాకలోకి తీసుకురండి బాబూ ! వేరు ముక్కతో మంత్రం వెయ్యాలి" అన్నాడు,

"ఎలాగ తీసుకురావడం ? " భూషణం ప్రశ్నించాడు అయోమయంగా చూస్తూ.

"ఇప్పటికే ఆలస్యం అయిపోయింది బాబయ్యా. ఆలోచిస్తుంటే అపాయం. మీ రిద్దరూ మోసుకురావాలి బాబూ."

"అడవి లోపలికే! పాములుంటాయేమో" - అంత ఆదుర్దాలోనూ జాగ్రత్త వహించడం భూషణానికి తెలుసును.

"నేను ముందుండి దారి చేస్తుంటాను. ముష్టిల పప్పుడికి పురుగూ పుట్రా దూరంగా పోతయ్ బాబూ. రండి" అంటూ ముందుకు వెళ్ళి రోడ్డువారనున్న పొదల్ని పక్కకి వంచి పట్టుకున్నాడు.

భూషణం రామచంద్రం భుజాలకిందనుంచి చేతులు పోనిచ్చి పెకెత్తి పట్టుకున్నాడు. నేను కాళ్ళు పట్టుకున్నాను. అడవిలోపల చీకటి. శవప్రాయమైన ఒక మనిషిని అంత చిన్న వయస్సులో మోయ వలసి వచ్చిన భయంకరమైన అనుభవం నన్నిప్పటికీ తలచుకున్నప్పుడల్లా విచలితుణ్ణి చేస్తుంది. చంద్రుడు మబ్బుల చాటుకి పోవడం మూలాన ఉన్న వెన్నెలకూడా లేకుండా పోయింది. కాళ్ళకి తగిలే ఎండుటాకులూ విరిగిన రెమ్మలూ కూడా మమ్మల్ని పాముల్లాగ భయపెడుతున్నాయి. గుండె దిటవుచేసుకుని సిద్ధయ్య అడుగులో అడుగు వేసుకుని నడుస్తున్నాం. చేతులు లాగుతున్నాయి. భూషణం నేనూ వగరుస్తున్నాం. ఏదేనా చిరుతపులి పక్కనున్న పొదలోంచి దూకుతున్నట్టే అనిపించింది. సిద్దయ్యతో చెప్పాలనుకున్నాను. రాత్రి నిద్రలో పీడకలలో గొంతు నొక్కుకుపోయినట్లుగా మాట విడివడడం లేదు. రెండు ఫర్లాంగులు నడచి వెళ్ళేటప్పటికి చెట్టూ చేమాలేని శూన్య ప్రదేశం కనిపించింది. ఎత్తయిన రాతిప్రదేశంలాగా వుంది. అక్కడ నుంచి మినుకు మినుకుమని దీపపు వెలుతురు వస్తోంది.

"కొవ్వొత్తి అఖరయిపోతోంది అవధానిగారూ" అని హఠాత్తుగా అన్నాడు ఆచారి - అవధానిగారి కథనానికి అంతరాయం కలిగిస్తూ.

అవధానిగారు ఆచారికేసి నిరసనగా చూసి సొరుగులోంచి ఆఖరు కొవ్వొత్తి తీసి వెలిగించారు. ఒక్క మాటకూడా మాట్లాడకుండా, ఆచారి పెదవులు వణుకుతున్నాయి. ఎప్పుడు నారాయణ దగ్గరికి చేరాడో కాని

ఒక చేత్తో నారాయణ నడుముని గట్టిగా కౌగలించుకున్నాడు. తోటలోంచి కీచురాళ్ళ మోత వినపడుతోంది. అవధానిగారు మళ్ళీ ప్రారంభించారు.

"ఇదే బాబయ్యా గుడిసె" అన్నాడు సిద్దయ్య.

"ఇక్కడ అపాయం కదా నీకు ! పురుగు పుట్రా...." భూషణం ఆయాసపడుతున్నాడు.

"మంత్రించిన యిసుక చుట్టూ జల్లుతాం బాబయ్యా. పురుగు రానే రాదు."

సిద్దయ్య తలుపు తోసుకుని లోపలికి వెళ్ళాడు. మేమూ వెళ్ళాం. గుడిసెలో ఒక ప్రక్కన కుండలూ, ఋటుకలతో అమర్చిన పొయ్యి వున్నాయి. మరొకప్రక్కన దండెంమీద బట్టలూ, అక్కడే ఒక నులక మంచమూ వున్నాయి. మంచంమీద సిద్దయ్య కూతురు కాబోలు పడుకుంది.

"సూరీడూ లే లే" అంటూ తట్టి లేపాడు సిద్దయ్య. ఒక యువతి కళ్ళు తెరచి మమ్మల్ని చూసి గబుక్కున లేచింది. ఆ వూపుకి ఆమె కొప్పు విడివడి వినీల జలపాతంలాగా ఆమె జుట్టు జర్రున జారి పిరుదుల్ని తాకింది.

సిద్దయ్య చెప్పిన ప్రకారం రామచంద్రాన్ని మంచంమీద పడుకో బెట్టాం. యువతి ఆశ్చర్యంగా, భయంగా చూస్తూ నిలుచుంది. సిద్దయ్య తొందరగా రెండు మూడు సంచీలలో చెయ్యిపెట్టి వెదుకుతున్నాడు. చివరికి కింద బోర్లించాడు. పూసలు, పెంకులు, వేరు ముక్కలూ, రాళ్ళూ ఏవేవో వున్నాయి. కోడిగుడ్డు దీపం వెలుగులో దేనికోసమో చూస్తున్నాడు సిద్దయ్య.

యువతి చటుక్కున ఆతృతతో "ఈ అయ్యకి పెదవులు నల్లపడి పోతున్నాయి బాబూ" అంది.

భూషణం అదిరిపడ్డాడు "సిద్దయ్యా! త్వరగా మంత్రం వెయ్యి. ఆలస్యం చెయ్యకు" అని కేకవేశాడు. సిద్దయ్య నిరుత్సాహంగా, విషాదంగా లేచినుంచున్నాడు. "కావలసిన వేపముక్క లేదు బాబూ. ఉందనుకున్నాను." అన్నాడు.

"అయితే యిప్పుడెలాగా?" భూషణం భయంతో ప్రశ్నించాడు.

"ఏం చెయ్యనుబాబూ, లేదని తెలిస్తే ముందే తెచ్చి వుంచు కుందును. దూరంగా వెలగచెట్టు అవతల పొదలకాడ యీ వేపగల మొక్కలున్నాయి. రాత్రి చీకట్లో అక్కడికి వెళ్ళలేం. పాము పుట్టలూ ముళ్ళపొదలూ జాస్తిగా ఉంటయ్."

"ఎక్కడుంది వెలగచెట్టు?"

"శానాదూరం బాబయ్యా. రెండు మూడొందల గజాలు పోవాలి."

"ఎలాగో వెళ్ళు సిద్దయ్యా నీ మేలు మరచిపోను. నీ కాళ్ళు పట్టుకుంటాను"

"చెప్పాలా బాబయ్యా. నిష్కారణంగా బాబు సచ్చిపోతూంటే వూరుకుంటానా! అందులో నాకు చీకటిపడితే చూపు ఆనదు సరీగా. ఏది ఏమిటో తెలియదుగదా – ఈ చీకట్లో మొక్క ఆనవాలు ఎట్లా తెలుస్తుంది బాబయ్యా"

భూషణం జేబులోంచి పర్సు తీశాడు. అందులోంచి రెండువందల రూపాయలనోట్లూ, కొన్ని పదులూ పైకితీసి "ఇవిగో సిద్దయ్యా ఇంకా యిస్తాను. ఎంతయినా యిస్తాను. నా రామచంద్రాన్ని రక్షించు నువ్వే ప్రాణభిక్ష పెట్టాలి." అంటూ సిద్దయ్య ఒళ్ళో పడేశాడు.

సిద్దయ్య కంగారుగా పక్కకి తప్పుకున్నాడు. నోట్లు చిందర వందరగాపడిపోయాయి.

"ముందా డబ్బు తీసి లోపల పెట్టుకో బాబూ. మీ డబ్బుకి ఆశపడ్డానా నా మంత్రం పనిచెయ్యదు" సిద్దయ్య కఠినంగా అన్నాడు. "తియ్యండి బాబూ తియ్యండి"

భూషణం విధిలేక నోట్లని ఏరి పర్సులో కుక్కి "ఇంక లాభం లేదా" అన్నాడు దిగులుగా.

సిద్దయ్య లేదన్నట్టు తలవూపాడు, భూషణం గుండెలు బాదుకుని "రామచంద్రం!" అంటూ ఏడుస్తూ కూలబడ్డాడు. అతనిలో యింతకు ముందు రేగిన ఆశ ఒక్కసారి గప్పున ఆరిపోవడంతో దుఃఖంతో విల విల్లాడిపోయాడు.

"పోనీ నేను వెళ్ళి తీసుకురానా బాబూ".... సూరీడు సన్నని గొంతు. అదిరిపడి చూశాడు భూషణం.

"నువ్వా?" కంగారుగా అన్నాడు సిద్దయ్య. "వద్దు ప్రమాదం సూరీడూ అక్కడపాము .... అమ్మో"

"ఈ అయ్య చచ్చిపోతూంటే .... పాపం."

"వద్దు వద్దు" అంటున్నాడుసిద్దయ్య.

"వెళ్ళొస్తాను" సూరీడు గొంతులో నిశ్చయం జుట్టుముడి వేసుకుని క్షణంలో గుడిసె అవతలికి దూసిన బాణంలా వెళ్ళిపోయింది.

"వద్దు సూరీడు నా మాట విను వెళ్ళొద్దు" అంటూ సిద్దయ్య గట్టిగా కోపంగా అరుస్తూ వెనకాలే వెళ్ళాడు. అప్పటికే సూరీడు దూరంగా వెళ్ళి అడవిలో చీకటిలో కలిసిపోయింది. వెనక్కి తిరిగి వచ్చాడు. కోపంతో భయంతో వణికిపోతున్నాడు. గోడకి చేరగిలబడి పోయి నీరసంగా; "ఓపలేని మనిషి బాబూ, విన్నది కాదు" అంటూ వణకే చేతులతో మొహం కప్పుకున్నాడు.

భూషణానికి ఏమనాలో తోచలేదు. సిద్దయ్య ప్రాణం బిగబట్టుకున్నట్టుగా కూర్చున్నాడు. ఏ చప్పుడైనా అదరిపడి చూస్తున్నాడు.

అతడే కదుపుతోపే అతనిది. మంచం మీద రామచంద్రం చివరి ఘడియల్లో వున్నాడు. ఒక పక్క కటిక చీకట్లో అడవిలో విపత్తుని కోరి తెచ్చుకుంటోంది వయస్సులో ఉన్న యువతి. ఇదంతా ఏమిటో, ఏ ప్రళయానికి దారి తీస్తుందో—సరదాకి వీళ్ళతో ప్రయాణం చేస్తున్న నాగతి ఏమవుతుందో తెలియక ఒక్క క్షణం ముందుకు ఆలోచించే శక్తికూడా లేక నిశ్చేష్టుడనై ఉన్నాను నేను. మేకలు గుడిసె అవతల సిద్ధయ్యవి కాబోలు — అరుస్తున్నాయి మృత్యుచ్ఛాయలు వికటంగా గుడిసెలోకూడా పరచుకొన్నాయి ఇదంతా నిజం కాదన్నంత అనుమానం కలిగింది.

ఒక్కొక్క నిముషమే బలవంతంగా గడుస్తోంది. ఎవరో పిస్తోలుని గుండెకి సూటిగా పెట్టి ట్రిగర్ మీద వేలు నొక్కుతూన్నట్టుంది. సిద్ధయ్య మెల్లగా లేచాడు. దీపం వెలుగులో అతని కళ్ళు నిశ్చయంతో వెలిగాయి. "వట్టి మంత్రమైనా ఈలోగా వేస్తాను బాబూ" అన్నాడు. రామచంద్రాన్ని పరీక్షించాడు. చిటికెలు వేస్తూ, పెదవులు కదుపుతూ మంచంచుట్టూ తిరుగుతున్నాడు. మంత్రావేశంతో సిద్ధయ్య చూపుకి శూలంవంటి నైశిత్యం కలిగినట్టనిపించింది ఆ సమయంలో అతను ముసలివాడులా లేడు. శక్తివంతమైన ఒక విద్యుత్తరంగంలా వున్నాడు. భాషణం ఏదో అనబోయి మాని వేశాడు. సిద్ధయ్య తదేకమైన తత్పరతలో గదిలోని నిశ్శబ్దం కూడా గంభీరమైన ఉద్రేకంలావుంది. భౌతికమైన ప్రపంచాన్ని శాసించే మనస్సుయొక్క శక్తిని నాకు చూస్తోన్నట్లు అనిపించింది.

సూరీడు తలుపు తోసుకుని లోపలకు వచ్చింది. మొహంమీద చేతులమీద గీరుకుపోయిన ఎరుపు చారలు—ఆయాసపడుతూ వుంది. "బాబూ తెచ్చాను" అంది. ఆమె చేతిలో అయిదారు మొక్కలున్నాయి. సిద్ధయ్య అదే చలించని చూపుతో సంజ్ఞ చేశాడు. సూరీడు గబగబా

వేరు అరగదీసి రామచంద్రం కంట్లోనూ నోట్లోనూ పెట్టింది. అతని అరిపాదాల్ని ఒళ్ళో పెట్టుకుని చేతుల్తో రాస్తూంది.

అరగంట గడిచింది. సిద్దయ్య వేసిన మంత్రమే వేస్తూ మంచం చుట్టూ తిరుగుతున్నాడు; భూషణం తలపైకి రెండు చేతులూ ఎత్తి పట్టుకుని మౌనంగా దేవుళ్ళని ప్రార్థిస్తున్నాడు నేను రామచంద్రంకేసి ఆదుర్దాగా చూస్తోన్నాను. క్రమంగా అతని మొహంలోని చావు నీడలు తప్పుకున్నాయి. జీవకళ కొంచెంగా తిరిగి వస్తోంది. శ్వాస తేలికగా యథాస్థితికి వస్తుంది. సూరీడు నొసటని చిరు చెమట కమ్మింది. పరిశ్రమ వలన. రామచంద్రం మొహం తేటపడింది. సూరీడు ఆనందంతో "బాబూ బతికాడు ఈ అయ్య" అని కేకవేసింది. భూషణం "ఆ!" అంటూ లేచి రామచంద్రాన్ని చూసి వెర్రిగా అరచి నవ్వాడు. "ఇదంతా నీ చలవ సూరీడూ" అంటూ ఆమె కాళ్ళమీద పడ్డాడు. సూరీడు సిగ్గుపడుతూ, "అదేవిటి, తప్పండి బాబూ" అంటూ లేచి దూరంగా వెళ్ళింది సిద్దయ్య మంత్రోచ్చారణ ఆపి ఒకసారి రామచంద్రాన్ని చూసి, నిట్టూర్చి, వెదురుగోడ నానుకునించున్నాడు. అతను చాలా అలసిపోయినట్టున్నాడు. సూరీడు దగ్గరగా వెళ్ళి తండ్రిని కౌగిలించుకుని "నా మీద కోపం వచ్చిందా బాబూ" అంది. సిద్దయ్య ప్రేమగా జాలిగా కూతురు తలనిమిరాడు. "వెర్రిపిల్లా!" అన్నాడు ఆప్యాయంగా గాద్గదికంగా.

దిక్కులేకుండా అడవిలో చచ్చిపోతాననుకున్న యీ రాత్రి పాములవాడి గుడిసెలో అదృష్టవశాత్తూ సుఖాంతం అయింది, బిగుసుకుపోయిన నరాలు ఒక్కసారిగా సళ్ళి ఒక్కసారిగా ఒళ్ళంతా తేలికై పోయినట్టనిపించింది. రామచంద్రం కళ్ళు తెరచి సన్నగా మూలిగి పక్కకి చూశాడు. భూషణం దగ్గరగా వెళ్ళి వెర్రి ఆనందంతో జరిగిందంతా చెప్పేస్తున్నాడు. "బతికావురా రామచంద్రం. ఇంక భయం లేదురా. దేవుడు మన పాలిట ఉన్నాడు. తెల్లారకుండా బస్సు వస్తుంది. దానిలో వెళ్ళితే కలక్టరుగారింట్లో పెళ్ళి ముహూర్తానికి తప్పకుండా

వెళ్ళొచ్చును. అసలు నువ్వు లేకపోతే అక్కడ కథ లేదు" అంటూ వాగేస్తున్నాడు. బదులుగా నీరసంగావున్న రామచంద్రం కళ్ళల్లో ఉన్న నవ్వు తాలూకు వెలుగు అలలాగా మెదిలింది. అంతలోనే భూషణం మెడకి చేతులు తగిలించి గబుక్కున ఏడ్చాడు. "భళ ఇష్ట దేవుస్తా వేమిటి ప్రమాదం తప్పిపోయింది, పడుకో పడుకో, మళ్ళీ ఉదయం పెళ్ళికి రెడీగా వుండాలి" అన్నాడు భూషణం. అతను బతకడంలోని పరమార్థం 'కలక్టరుగారింట్లో పెళ్ళికి హాజరవడం కాబోలు అని కుర్ర వాణ్ని నా మనస్సుకి అనిపించకపోలేదు. అసలు పెద్ద ఉద్యోగస్థుల ఇళ్ళల్లో జరిగే శుభకార్యాలకి ఇంతగా అవసరమైన పెద్ద మనుషులకి హఠాత్తుగా చచ్చిపోయే హక్కు 'లా' ప్రకారం వుంటే వుండదుకదా. సూరీడు నవ్వుతూ చేత్తో ఒక పాత్రని పట్టుకువచ్చి "తప్పుకో బాబు, ఆయన్ని కొంచెం పడుకోనివ్వండి" అంటూ రామచంద్రం తలని ఒళ్ళోకి తీసుకుని నోట్లో పాత్రలోవున్న పాలు పోసింది.

"ఏమిటది ?" అన్నాడు భూషణం.

"మిరియప్పొడీ పాలూ- ధారకంగా వుంటది" అంది సూరీడు.

"ఈ అడవిలో మీకు పాలు సప్లయ్ అవుతాయా యేవిటి ?" భయం పోగానే నాగభూషణం సహజమైన వివేకాన్ని విచక్షణనీ తిరిగి పొందాడు.

సూరీడు ఫక్కున నవ్వింది. "మేక పాలు బాబూ" అంది.

"రామ రామ, మేక పాలు తాగడమే ? సరే సరే....ఆపద్ధర్మం" అన్నాడు భూషణం.

సిద్ధయ్య రెండు చిరిగిన సంచుల్ని ఒకపక్కగా పరచి "కొంత సేపు పరుండండి బాబూ" అన్నాడు. రామచంద్రం పాలు తాగి నిద్ర పోయాడు.

"అలసిపోయారు బాబూగారు. రెండు జాంపళ్ళు కోసి ఇవ్వ నాండీ" అంది సూరీడు.

"నిజమే, ఏదేనా తినాలనిపిస్తోంది" అంటూ గోనెపట్టా మీద చతికిలబడి "ఏం సిద్ధయ్యా, నీ అల్లుడేం చేస్తున్నాడు ?" అన్నాడు భూషణం.

"మొగుణ్ని ఒగ్గేసింది బాబూ మా సూరీడు."

"ఏం ?" అన్నాడు ఉలిక్కిపడి భూషణం.

"వాడంటే మొదటినుంచీ దీని కిష్టంలేదు బాబూ. వద్దు వద్దంటూంటే నేనే బలవంతాన పెళ్ళిచేశాను" అన్నాడు సిద్ధయ్య.

"కట్టుకున్న మొగుణ్ని వదిలెయ్యడమే !" ఆశ్చర్యంగా అన్నాడు భూషణం "పాపం సుమీ సిద్ధయ్యా."

"ఇష్టంలేకపోతే కాపుర మెట్టా మెయ్యడం బాబూ. నా కర్మం కాదు" అంది సూరీడు. కోడిగుడ్డు దీపంముందు కూర్చుని చాకుతో జామిపళ్ళు ముక్కలకింద కోస్తోంది. మధ్య మధ్య మొహం మీదపడే జుట్టుని చేతో వెనక్కి, తోసుకుంటోంది చామనచాయ రంగైనా, నవలావణ్యంతో అంగ సౌష్ఠవంతో ఆమె ఆకర్షణీయంగా వుంది. నుదుటిమీద గీరుకుపోయిన చార లేత ఎరుపుతో మెరుస్తోంది.

"నాతోనే చాలాకాలం తిప్పుకున్నాను బాబూ మా సూరీడుని. సికాకుళం. పాలూరు, బొబ్బిలి – యివన్నీ తిరిగొచ్చాం. తాచుసుపట్టి గరళం తీయడంలో నాదే పేరండి ఆ రోజుల్లో. ఇప్పుడు శరీరంలో జవ పోయింది. ముసలివాణ్నయి పోయాను. నా సూరీణ్ని చూసుకునే బతుకుతున్నాను. దానికైనా నేను తప్ప ఎవరూ లేరు సామీ. చంద్రంబాబు ఎప్పుడొస్తాడో ఏమో ...." అన్నాడు సిద్ధయ్య.

"అతనెవరు ?" భూషణం ప్రశ్నించాడు.

"నూజివీడులో సూరీడు కా బాబుతో సావాసం అయింది. ఒకరికొకరు పడిచచ్చేవారు. ఈ చంద్రంబాబు పెద్దింటి అబ్బాయి బాబూ. సూరీడునే పెళ్ళాడతానన్నాడు. తండ్రి కోపంవచ్చి ఇంట్లోంచి తగిలేశాడు. ఆ పోక పోక ఎక్కడికి పోయినాడో సామీ. ఉద్యోగం సంపా

దించుకుని వస్తానని చెప్పిపోయాడు సూరీడుతో. నాల్గు నెలలాయె. అతీ గతీ లేదు. సూరీడు కడుపులోబిడ్డ చంద్రంబాబు బిడ్డే బాబూ" అన్నాడు సిద్దయ్య. "చంద్రంబాబు రాకపోతే దీని గతేంకానా అని బెంగబాబూ. అతనిమీదే ధ్యాస ..."

"తప్పకుండా వస్తాడు బాబూ. ఎప్పటికైనా వస్తాడు. ఎందుకు రాడు? నన్నిడిసి వుండగలడా" సూరీడు కళ్ళల్లో విశ్వాసం మెరుస్తోంది.

"ఎన్నవ నెల నీ కూతురికి" అని అడిగాడు భూషణం.

"నాల్గో నెల బాబూ."

సూరీడు జామిపండు ముక్కల్ని తీసుకువచ్చి ఎదురుగాపెట్టింది. నన్నుకూడా తీసుకోమన్నాడు భూషణం. నాకు నిద్ర వచ్చేస్తుంది. సిద్దయ్య లేచి "మేం కూడా కొంచెం నడ్డి వాలుస్తాం బాబూ. కాసేపు పరుండండి" అన్నాడు.

"నీ మేలు మరచిపోను సిద్దయ్యా. నీ రుణం ఎలా తీర్చు కుంటామో తెలియడంలేదు. డబ్బు తీసుకోనన్నావు."

"డబ్బు ఎంత చేస్తుంది బాబూ. మీ దయవుంటే చాలు. బాబూ నేను గుడిసె అవతల పడుకుంటాను. లోపల చోటులేదు. అవసరమైతే పిలవండి" అన్నాడు సిద్దయ్య.

"వద్దు బాబూ. చలివేస్తది" అంది సూరీడు.

"చూరుకింద కంబళీ కప్పుకుని పడుకుంటాను. నువ్వు పడుకో."

"సిద్దయ్యా ఆరుగంటలకి బస్సులో వెళ్ళిపోతాం. కలక్టరుగారింట్లో పెళ్ళిసమయానికి వెళ్ళాలి. ఇప్పుడు దాదాపు మూడుగంటలవుతుంది. ఒకవేళ మెలకువ రాకపోతే లేపు సుమీ" అన్నాడు నాగభూషణం ఆవలిస్తూ.

"చిత్రం" అని సిద్దయ్య కంబళి తీసుకువెళ్ళాడు. రామచంద్రం ప్రక్కగానే నేలమీద గుడ్డ పరచి సూరీడు పడుకుంది. భూషణం నావైపు తిరిగి "వీళ్ళకి నీతిలేదు ధర్మంలేదు చూశావా" అని మెల్లగా అన్నాడు. నాకు నిద్ర ముంచుకు వచ్చేస్తుంది. అడవిలోంచి అస్పష్టరవాలు ఏవో వినపడుతూనే ఉన్నాయి. నాకు నిద్ర పట్టేసింది.

సుమారు వో గంటకు నా పక్క నెవరో కదలినట్లనిపించింది. కళ్ళు తెరచి చూచాను. భూషణం లేచి సూరీడు వంటిమీద చెయ్యివేసి లేపుతున్నాడు. సూరీడు లేచి "ఏవిటి బాబూ" అంది భూషణం జేబు లోంచి డబ్బు తీశాడు. మెల్లగా అంటున్నాడు. "నా మనసు తీర్చు - ఇదిగో డబ్బు."

సూరీడు ఇటూ అటూ చూసింది. చిన్నగా నవ్వింది. "అందుకు డబ్బెందుకు బాబూ" అంది.

"అయితే ?" - ఆశగా అడిగాడు భూషణం.

"నే నలాంటిదాన్ని కాను. పోయి పడుకో అయ్యా. నవ్వుతారు కూడా" అంటూ మరోవైపు తిరిగి పడుకుంది.

భూషణం అనుమానంగా చూస్తూ నా పక్కకి వచ్చి పడుకున్నాడు. రామచంద్రం గుర్రు బరుకు బరుకుమంటూ వినిపిస్తోంది. నేను నవ్వాపుకుని పడుకున్నాను. గుడిసె బయట మేకపిల్ల అరుస్తోంది....

భూషణం నన్ను లేపుతున్నాడు. "లేరా లే - బస్సు వచ్చే వేళయింది" అంటున్నాడు. ఉలిక్కిపడి లేచాను. తెల్లారిపోతోంది. గుడిసె చూరులోంచి చీకటి పలచబడిపోవడం కనిపిస్తుంది. రామ చంద్రం అంటున్నాడు. "ఇంత మొద్దు నిద్రపోయేవాడు పరీక్షలో ఏం చదువుతాడు ?" మంచి గంభీరంగా ఉత్సాహంగా వుంది రామచంద్రం గొంతు. రాత్రి మేం పడిన బాధ భయమూ అంతా పీడకల ఏమో అని

పించినట్టుంది రామచంద్రం తీరుచూస్తే. రామచంద్రం మామూలు పెద్దమనిషి, శ్రీమంతుడూ, టెన్నిస్ ఛాంపియనూ అయిపోయాడు.

"నువ్వేం తీసుకోనన్నావుట సిద్దయ్యా. నాకు తృప్తిగా లేదు" అన్నాడు రామచంద్రం.

"మంత్రం పట్టివ్వదు బాబూ, పైగా బెడిసికొడుతుంది బాబూ, బస్సు వచ్చేస్తుంది" అన్నాడు సిద్దయ్య.

"సిద్దయ్యా, కూతురూ ముందు నడుస్తూంటే వెనకాల మేం వెళ్ళాం. అడవి అంతా మేల్కొంది. పక్షుల కిలకిలలతో కోలాహలంగా వుంది. కాళ్ళకి చల్లని గడ్డి, ఆకులూ తగిలి జివ్వుమంటోంది అర్ధరాత్రి భయంకరంగా వున్న అడవి ప్రాతఃకాంతిలో పచ్చపచ్చగా ఠీవిగా వుంది. సూరీడు దారిలో తీగలు మా కాళ్ళకి తగలకుండా పక్కకు వంచుతోంది. ఒడ్డూ పొడుగూ నల్లటి పెద్ద జుట్టువున్న ఆమె ఆ అడవిలాగ స్వచ్ఛంగా ప్రాకృతికంగా కనిపించింది.

రోడ్డుమీదకి వచ్చి నిలుచున్నాం సిద్దయ్యా, కూతురూ "ఇంక మేం వెళ్ళివస్తాం బాబయ్యా సెలవు తీసుకుంటాం" అన్నారు.

"ఎప్పుడైనా మా వూరు వస్తే కనిపించు సిద్దయ్యా. నీ కూతుర్ని కూడా తీసుకురా. బహుమతి తీసుకుందువుగాని" అన్నాడు రామచంద్రం కృతజ్ఞతాభావం ఉట్టిపడేలాగ.

"చిత్తం" అని వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు. ఇటూ అటూ చెట్లు బారులుతీరిన రోడ్డు లేక వెలుగులో ఎంతో అందంగా వుంది. చల్లని గాలి ఉత్సాహాన్ని రేకెత్తిస్తోంది. "చిరుతపులులు ఈ అడవిలో కనిపించవేం మామయ్యా" అన్నాను నేను రాత్రి సంఘటనని తలచుకుంటూ.

"ఆగరా వెధవ పులులూ నువ్వూ. కలక్టరుగారింటికి పెళ్ళివేళకు చేరుకోకపోతే-" భూషణం ఎంతో ఆతృతగా ఉన్నాడు. ఎన్నో బాధ్య

తలూ గౌరవాలూ వహించవల్సిన మామయ్యే విస్యుక్తధర్మం మరచి పోడు.

"పాపం వాళ్ళేం తీసుకోలేదు" అన్నాడు రామచంద్రం తన ప్రాణదాతల్ని గురించి "అన్నట్టు భూషణం-మన కారు!" అన్నాడు.

కారు దగ్గరికి వెళ్ళాం. తడిసిపోయివుంది మంచులో. తణుకు వెళ్ళగానే దీన్ని తీసుకువచ్చే ఏర్పాటు చేయాలని నిశ్చయించారు.

"ఒరేయ్ రామచంద్రం ఈ వెధవ కారు అమ్మేసేయ్. ఇప్పటి కైనా నా మాట విను" అన్నాడు భూషణం.

"ఇలా అమ్మితే అంతా నష్టమే, రిపెయిర్ చేయించి రంగు వేయించి కండిషన్‌లో పెట్టి అమ్ముతాను. భూషణం - ఇన్ని సెకండ్ హాండ్ కార్లు కొన్నాను. ఒక్కదానిలో అంటే ఒక్కదానిలోనైనా నష్టం వచ్చిందా ?" అన్నాడు రామచంద్రం గర్వంగా.

"బాబయ్యో" అని అడవిలోంచి కీచుగా కేక వినపడింది. అందరం అటు చూశాం. సూరీడు పరుగెత్తుకు వస్తోంది.

బాబూ, మా అయ్యని పాము కరచింది. ఒక్కసారి రండి బాబూ, రండి" వగరుస్తోంది సూరీడు. ఆమె కళ్ళల్లో భయం సుళ్ళు తిరుగుతోంది.

"అరెరెరె !" - అన్నాడు భూషణం. అందరం ఈ దుర్వార్తకి స్తంభించిపోయాం.

"రండి బాబూ, సగం దూరం వెళ్ళగానే వేరుముక్కకోసం పొదలో చెయ్యిపెట్టి మొక్క పీకబోయాడు బాబు. బుస్సనిలేచి కాటు వేసింది. తాచు బాబూ తాచుపాము" సూరీడు దీనంగా అడుగుతోంది.

"ఎలాగ ! ఈ బస్సు దాటిపోతే కలెక్టరుగారింట్లో పెళ్ళికి ఎలాగ వెళ్ళడం రిసెప్షన్ అంతా నేను చూసుకుంటానని మాట యిచ్చాను" - అన్నాడు రామచంద్రం. పెద్ద సమస్య వచ్చిపడింది రామచంద్రానికి.

"అయినా మనం ఏమి చేయగలం ?" భూషణం నిరీహుడై జాలిగా అన్నాడు.

నేను వెర్రిగా సూరీడుకేసి చూస్తున్నాను. "నే నొక్కతెను చూడలేను బాబూ. మీరుంటే ధైర్యం బాబూ. రక్షించండి బాబూ !" ఏడుస్తోంది సూరీడు.

అదిగో బస్సు వస్తోంది" అన్నాడు భూషణం. రామచంద్రం చెయ్యి ఎత్తి ఆపమని సంజ్ఞ చేశాడు.

బస్సు ఆగింది. "త్వరగా ఎక్కండి బాబూ" అంటున్నాడు కండక్టరు. రామచంద్రం గబుక్కున రెండు పదిరూపాయల నోట్లు జేబులోంచి తీసి సూరీడు చేతిలో పెట్టి "మేం ఏండి మాత్రం ఏం చెయ్యగలం సూరీడూ, మంత్రం వచ్చునా తంత్రం వచ్చునా ? అవతల కలక్టరుగారింట్లో పెళ్ళి. ఈ డబ్బుతో ఎక్కడికేనా తీసు కెళ్ళి చూపించు మీ బాబుని" అని కారు ఎక్కాడు. భూషణం నిశ్చేష్టుడై చూస్తూవున్న నన్ను జబ్బ పట్టుకుని కార్లోకి తోసి, తనూ ఎక్కాడు. "సూరీడూ ! ఏమనుకోకు, కలెక్టరుగారింట్లో...." అంటున్నాడు. కారు బర్రున సాగింది. సూరీడు విచిత్రంగా నోరావలించి గుడ్లప్పగించి చూస్తూ నిల బడింది. పది రూపాయిలనోట్లు రెండూ ఉదయపు చల్లని గాలిలో పావురాలులా పల్టీలు కొట్టుతున్నాయి.

కారు వేగంగా వెళ్ళిపోతోంది. "పాపం మనం చెయ్యగలిగిం దేముంది?" అన్నాడు భూషణం యింకా జాలితో !

"అందులో కలెక్టరుగారికి మాట యిచ్చామాయె !"అన్నాడు రామచంద్రం – మాట యిచ్చి తప్పడంలోని అమానుషత్వాన్ని వూహించుకుని భయపడుతూ.

ఇదీ నల్లజర్ల అడవిలో ఆనాటి రాత్రి సంఘటన – అని అవధాని గారు ఆగి మాకేసి చూశారు.

20-13

"కొవ్వొత్తి అయిపోతోంది. ఎలాగ" అన్నాడాచారి భయంగా.

"డ్రైవరు వంటవాడూ సినిమానుంచి యీపాటికి వస్తూంటారు" అన్నాడు నారాయణ.

"ఈ తోటలో పాములున్నాయాండీ" అన్నాడాచారి.

అవధానిగారు మాట్లాడలేదు. పాతిక సంవత్సరాల క్రితం జరిగిన యీ సంఘటనదగ్గరే వుంది ఇంకా ఆయన మనస్సు.

"సిద్దయ్య చచ్చిపోయాడేమో" అన్నాను నేను.

"మనకేం తెలుస్తుంది?" అన్నారు అవధానిగారు, "సూరీడు ఏమయిందో కూడా తెలియదు" అన్నారు బరువుగా.

గబుక్కున లైటు వెలిగాయి. బంగళాఅంతా వెలుగుతో నిండి పోయింది. ఆచారి ఆనందంతో నవ్వుతున్నాడు. అవధానిగారు యింకా ఆలోచిస్తూనే వున్నారు. "డ్రైవరు రాగానే వెళ్ళిపోదాం" అంటున్నాడు నారాయణ. తోట అవతల నుంచి యింకా నక్కల కూతలు వినపడు తున్నాయి. కాని ఆచారి అంత భయపడలేదు.

(ఆంధ్రపత్రిక, ఉగాది సంచిక – 1964)